

Audiència. Andreu, el protòclit

15/11/2006

Benvolguts germans i germanes,

En les últimes dues catequesis hem parlat de la figura de sant Pere. Ara, en la mesura que ens permeten les fonts, volem conèixer una mica més de prop també els altres onze apòstols. Per tant, avui parlem del germà de Simó Pere, sant Andreu, que també era un dels dotze.

El primer que impressiona d'Andreu és el nom: no és hebreu, com hom

n'esperaria, sinó grec, signe indicatiu d'una certa obertura cultural de la seva família. Ens trobem a la Galilea, on l'idioma i la cultura grega són força presents. En les llistes dels dotze, Andreu es troba en segon lloc, en Mateu (10,1-4) i en Lluc (6,13-16), o al quart lloc, en Marc (3,13-18) i en els Actes dels Apòstols (1,13-14). En tot cas, sens dubte tenia un gran prestigi dins de les primeres comunitats cristianes.

El llaç de sang entre Pere i Andreu, així com la crida comú que els va dirigir Jesús, són esmentats expressament en els Evangelis. Pot llegir-se: «Tot caminant vora el llac de la Galilea, va veure dos germans, Simó, l'anomenat Pere, i Andreu, el seu germà, que tiraven la xarxa a l'aigua, perquè eren pescadors. I els diu: "Seguiu-me, i us faré pescadors de homes"» (Mateu 4,18-19; Marc 1,16-17). Pel quart Evangeli sabem un altre detall important: en un primer

moment, Andreu era deixeble de Joan Baptista; i això palesa que era un home que cercava, que compartia l'esperança d'Israel, que volia conèixer més de prop la paraula del Senyor, la presència del Senyor. Era veritablement un home de fe i d'esperança; i un dia va escoltar que Joan Baptista proclamava Jesús com «l'anyell de Déu» (Joan 1, 36); llavors, es va moure, i amb un altre deixeble, el nom del qual no és esmentat, va seguir Jesús, qui que era anomenat per Joan «l'anyell de Déu».

L'evangelista refereix: «veieren on allotjava, i es van quedar amb ell aquell dia» (Joan 1, 37-39).

Andreu, per tant, va gaudir de moments d'intimitat amb Jesús. La narració continua amb una observació significativa: «Un dels dos que havien sentit el que digué Joan i van seguir Jesús era Andreu, el germà de Simó Pere. El primer amb qui es trobà fou el seu germà Simó i

li digué: "Hem trobat el Messies", que vol dir Crist», i el va dur a Jesús (Joan 1,40-43), demostrant immediatament un esperit apostòlic fora del comú. Andreu, per tant, va ser el primer apòstol que va rebre la crida i va seguir Jesús. Per aquest motiu la litúrgia de l'Església bizantina l'honra amb l'apel·latiu de «Protóklitos», que significa el «primer cridat». Per la relació fraterna entre Pere i Andreu, l'Església de Roma i l'Església de Constantinoble se senten de manera especial com Esglésies germanes entre si. Per subratllar aquesta relació, el meu predecessor, el papa Pau VI, el 1964, va restituir l'insigne relíquia de sant Andreu, fins aleshores custodiada a la Basílica vaticana, al bisbe metropolità ortodox de la ciutat de Patràs, a Grècia, on segons la tradició, l'apòstol va ser crucificat.

Les tradicions evangèliques esmenten particularment el nom d'Andreu en unes altres tres ocasions, permetent-nos conèixer alguna cosa més d'aquest home. La primera és la de la multiplicació dels pans a la Galilea. En aquella ocasió, Andreu va indicar a Jesús la presència d'un noi que tenia cinc pans d'ordi i dos peixos: molt poc --va constatar-- per a la gernació que s'havia congregat en aquell lloc (Cf. Joan 6, 8-9). Paga la pena subratllar el realisme d'Andreu: havia vist el noi, és a dir, ja li havia plantejat la pregunta: «Però, què és això per a tota aquesta gent?» (ibídem) i es va adonar de la falta de recursos. Jesús, tanmateix, va saber fer que fossin suficients per a la multitud de persones que havien anat a escoltar-lo.

La segona ocasió va ser a Jerusalem. Sortint de la ciutat, un deixeble li va mostrar l'espectacle dels poderosos

murs que sostenien el Temple. La resposta del Mestre va ser sorprenent: va dir que d'aquests murs no quedaria pedra sobre pedra. Llavors Andreu, al costat de Pere, Jaume i Joan, li va preguntar: «Digueu-nos quan passarà això i quin serà el senyal de quan tot això serà a punt d'acomplir-se» (Marc 13,1-4). Com a resposta a aquesta pregunta, Jesús pronuncià un important discurs sobre la destrucció de Jerusalem i sobre el final del món, convidant els deixebles a llegir amb atenció els signes dels temps i a mantenir sempre una actitud vigilant. D'aquest episodi podem deduir que no hem de tenir por de plantejar preguntes a Jesús, però alhora, hem d'estar disposats a acollir els ensenyaments fins i tot sorprenents i difícils que Ell ens ofereix.

En els Evangelis es registra, finalment, una tercera iniciativa

d'Andreu. L'escenari continua sent Jerusalem, poc abans de la Passió. Amb motiu de la festa de la Pasqua, narra Joan, havien vingut a la ciutat santa alguns grecs, potser prosèlits o temorosos de Déu, per adorar el Déu d'Israel a la festa de Pasqua. Andreu i Felip, els dos apòstols amb noms grecs, fan d'intèrprets i mitjancers d'aquest petit grup de grecs davant Jesús. La resposta del Senyor a la seva pregunta sembla enigmàtica, com succeeix amb freqüència en l'Evangelí de Joan, però precisament d'aquesta manera es revela plena de significat. Jesús diu als deixebles i, per la seva mediació, al món grec: «Ha arribat l'hora de ser glorificat el Fill de l'home. Us ben asseguro que, si el gra de blat que cau a la terra no mor, resta ell tot sol; en canvi, si mor, dóna molt de fruit» (Joan 12, 23-24). Què signifiquen aquestes paraules en aquest context? Jesús vol dir: sí, el meu encontre amb els grecs tindrà lloc, però el meu no serà un col·loqui

senzill i breu amb algunes persones, portades sobretot per la curiositat. Amb la meva mort, comparable a la caiguda a la terra d'un gra de blat, arribarà l'hora de la meva glorificació. De la meva mort a la creu sorgirà la gran fecunditat: el «gra de blat mort» --símbol de la meva crucifixió-- es convertirà, en la resurrecció, en pa de vida per al món: serà llum per als pobles i les cultures. Si l'encontre amb l'ànima grega, amb el món grec, tindrà lloc en aquesta profunditat fa referència a que el gra de blat que atreu cap a si les forces de la terra i del cel i es converteix en pa. En altres paraules, Jesús profetitza l'Església dels grecs, l'Església dels pagans, l'Església del món com a fruit de la seva Pasqua.

Tradicions molt antigues consideren que Andreu, que va transmetre als grecs aquestes paraules, no solament és l'interpret d'alguns grecs en l'encontre amb el Crist que acabem

de recordar, sinó que és considerat com l'apòstol dels grecs en els anys que van seguir la Pentecosta; ens diuen que en la resta de la seva vida va ser l'anunciador i l'intèrpret de Jesús per al món grec. Pere, el seu germà, va arribar a Roma des de Jerusalem, passant per Antioquia, per exercir la seva missió universal; Andreu, al contrari, va ser l'apòstol del món grec: d'aquesta manera, tant en la vida com en la mort, es presenten com autèntics germans, una fraternitat que s'expressa simbòlicament en la relació especial de les seus de Roma i de Constantinoble, Esglésies veritablement germanes.

Una tradició posterior, com deia, narra la mort d'Andreu a Patràs, on va sofrir el suplici de la crucifixió. Ara bé, en aquell moment suprem, com el seu germà Pere, va demanar ser col·locat en una creu diferent de la de Jesús. En el seu cas, es va

tractar d'una creu en forma d'ics, és a dir, amb les dues fustes creuades diagonalment, que per aquest motiu s'anomena «creu de sant Andreu». Això és el que hauria dit en aquella ocasió, segons una antiga narració (inicis del segle VI), titulada «Passió d'Andreu»: «Salve, oh Creu, inaugurada per mitjà del cos de Crist, que t'has convertit en ornament dels seus membres, com si fossin perles precioses. Abans que el Senyor pugés sobre tu, provocaves un temor terrenal. Tanmateix, ara, dotada d'un amor celestial, t'has convertit en un do. Els creients saben quanta alegria posseeixes, quants regals ofereixes. Confiat, per tant, i ple d'alegria, vinc perquè tu també em rebis exultant com a deixeble de qui va ser penjat de tu... Creu benaurada, que vas rebre la majestat i la bellesa dels membres del Senyor..., pren-me i porta'm lluny dels homes i lliura'm al meu Mestre perquè a través de tu em rebi qui per mitjà de tu m'ha redimit.

Salve, oh Creu, sí, veritablement, salve!». Com podem veure, ens trobem davant d'una espiritualitat cristiana summament profunda, que veu en la Creu, més que un instrument de tortura, el mitjà incomparable d'una assimilació plena amb el Redemptor, amb el Gra de blat caigut a terra. Hem d'aprendre una lliçó molt important: les nostres creus assoleixen valor si són considerades i són acollides com a part de la creu del Crist, si són tocades pel reflex de la seva llum. Només per aquesta Creu també els nostres sofriments queden ennoblits i assoleixen el seu vertader sentit.

Que l'apòstol Andreu ens ensenyi a seguir Jesús amb promptitud (Cf. Mateu 4, 20; Marc 1, 18), a parlar amb entusiasme d'Ell a tots aquells amb qui ens trobem, i sobretot a conrear amb Ell una relació d'autèntica familiaritat, conscients que només en Ell podem trobar el

sentit últim de la nostra vida i de la nostra mort.

14 de juny de 2006

.....

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-andreu-el-protoclit/> (02/04/2026)